2025-71-RE

Causa 2025-71-RE

(Nadal Duró c/ Westby)

Número de registre 453-2025. Recurs d'empara

Aute del 16 d'octubre del 2025

BOPA núm. 127, del 29 d'octubre del 2025

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 28 de juliol del 2025, per la representació processal del Sr. Amadeu Nadal Duró, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 15 de juliol del 2025, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a un tribunal imparcial predeterminat per la llei, a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada i per extensió la resta de resolucions recaigudes en el marc de la causa, i, que es reconegui el dret del recurrent a obtenir una resolució sobre el fons en el tema objecte de recurs, tot acordant-se la retroacció del procediment al moment en què es van produir aquestes vulneracions;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Pere Pastor Vilanova;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 10 de juliol del 2019, el Sr. Norman Westby va interposar una demanda de reclamació de quantitat contra el Sr. Amadeu Nadal Duró, mitjançant la qual sol·licitava que se'l condemnés al pagament d'1.444.861 lliures esterlines, incrementat de l'interès anyal del 5%, pactat entre les parts fins al pagament total del deute.

1.2. El 26 de maig del 2023, la Secció Civil de la Batllia va estimar íntegrament aquesta demanda.

1.3. La representació processal del Sr. Amadeu Nadal Duró va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 17 de gener del 2024, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència que acordava desestimar aquest recurs i confirmar la decisió de la primera instància.

1.4. En fase d'execució, la representació processal del recurrent es va oposar a l'acord d'execució del saig del 27 de febrer del 2024, en què se li reclamava una sèrie de conceptes.

1.5. El 13 de juny del 2024, la Secció Civil 3 de la Batllia va dictar un aute en què decidia no admetre aquesta oposició i procedir al seu arxivament.

1.6. La representació processal del recurrent va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 23 de setembre del 2024, el president de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar una providència mitjançant la qual designava la Sra. Alexandra Cornella Solà, com a magistrada ponent, i, els Srs. Vincent Anière i Carles Cruz Moratones, per formar la Sala que coneixeria de la causa.

1.7. La representació processal del recurrent va presentar un escrit de recusació contra aquests tres magistrats, perquè considerava que concorrien els supòsits d'abstenció previstos en els articles 73 e), f) i h) de la Llei qualificada de la Justícia.

1.8. El 6 de novembre del 2024, el president del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute mitjançant el qual decidia desestimar la recusació formulada per la representació processal del Sr. Amadeu Nadal Duró.

1.9. El 26 de novembre del 2024, la representació processal del recurrent va presentar un recurs de reposició contra aquest aute; atès que aquest recurs no era l'adequat, la Sala Civil va decidir reconduir el recurs de reposició en recurs d'apel·lació (article 74.6 de la Llei qualificada de la Justícia) i va encomanar a la secretària judicial que mitjançant interlocutòria (3 de desembre del 2024) concedís un termini de 10 dies hàbils al recurrent per tal que acredités el pagament de la taxa judicial, en cas contrari, el seu recurs no seria admès a tràmit.

1.10. El 18 de desembre del 2024, la representació processal del recurrent va formular un recurs de reposició contra la interlocutòria esmentada, i, el 12 de febrer del 2025, la secretària judicial de la Sala Civil va adoptar un acord en què decidia no donar lloc a aquest recurs de reposició, insistint en què el recurrent havia d'acreditar el pagament de la taxa judicial en un termini de 10 dies hàbils, advertint-lo que en cas contrari el seu escrit de recurs d'apel·lació en l'incident de recusació no seria admès a tràmit (article 6 de la Llei de taxes judicials del 22 de juny del 2000).

1.11. Havent-se exhaurit el termini sense que el recurrent acredités el pagament de la taxa judicial, el 19 de maig del 2025, la presidenta en funcions de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute en què concedia un altre termini de 10 dies hàbils més per tal que s'acredités aquest pagament.

1.12. El 12 de juny del 2025, atès que el recurrent havia incomplert l'obligació de consignació de la taxa judicial, la presidenta en funcions de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute que inadmetia a tràmit el recurs d'apel·lació contra l'aute del 6 de novembre del 2024, mitjançant el qual es desestimava la recusació dels magistrats esmentats.

1.13. La representació processal del recurrent va presentar un recurs de reposició contra aquesta decisió, i, el 15 de juliol del 2025, la presidenta en funcions de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute que acordava desestimar aquest recurs.

1.14. El 28 de juliol del 2025, la representació processal del Sr. Amadeu Nadal Duró va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 15 de juliol del 2025, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a un tribunal imparcial predeterminat per la llei, a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- El recurrent sustenta que va demanar la recusació de tres magistrats de la Sala Civil per incórrer en els supòsits d'abstenció dels articles 73 e), f) i h) de la disposició final tercera de la modificació de la Llei qualificada de la Justícia: tenir processos pendents amb qualsevol de les parts, els seus advocats o procuradors per haver estat denunciat, acusat o demandat, tenir interès directe o indirecte en el procés i tenir amistat íntima o enemistat manifesta amb qualsevol de les parts o els seus advocats.

- L'aute del 6 de novembre del 2024, dictat pel president del Tribunal Superior de Justícia, va desestimar la recusació. Assenyala que no es va tractar d'una recusació genèrica, sinó precisa, ja que la ponent coneixia els processos en la jurisdicció civil i en la constitucional que es trobaven pendents contra els referits magistrats.

- En aquest cas, el recurrent entén que el principi d'imparcialitat dels jutges s'ha de configurar, com l'absència per part dels mateixos de qualsevol tipus de prejudicis o parcialitats en l'exercici de la seva tasca professional; la imparcialitat dels jutges es concreta des d'una perspectiva subjectiva, com la convicció personal del jutge al cas en concret i des d'una perspectiva objectiva, si el jutge en qüestió ofereix les garanties suficients per tal d'excloure qualsevol dubte raonable sobre les seves decisions.

- Seguint el raonament exposat, el recurrent considera que, des d'una perspectiva subjectiva, la convicció personal d'aquests magistrats ha estat totalment, absolutament i irremeiablement condicionada d'una forma plenament conscient des del primer moment pels fets que es relaten en la petició de recusació i en el posterior recurs; i, des d'una perspectiva objectiva, aquests magistrats no han ofert mai les garanties suficients davant nostre per tal d'excloure qualsevol dubte raonable sobre les seves decisions, atès que aquests magistrats no han estat capaços de sostreure's en cap moment d'una forma real i efectiva de les causes de recusació al·legades per aquesta part. l tampoc s'espera que disposin de la necessària capacitat per sostreure's en altres resolucions judicials o en altres futures causes civils.

- Per tant, segons el seu parer, la simple sospita de la manca d'imparcialitat dels jutjadors fa que s'hagi d'estimar la recusació, atès que tal i com s'ha dit anteriorment, sempre restarà el dubte de si la resolució judicial que finalment s'hagi adoptat, ha estat o no condicionada per la demanda civil articulada en uns altres procediments (cita en aquest sentit jurisprudència constitucional i del Tribunal Europeu dels Drets Humans).

- Altrament, des d'un vessant estrictament de dret constitucional, addueix que també es conculca el dret fonamental a obtenir una decisió fonamentada en Dret, ja que l'aute del 15 de juliol del 2025 s'ha construït d'esquenes a la Constitució i, molt particularment, a l'esperit del seu article 10, que garanteix el dret a la jurisdicció i molt particularment el dret fonamental a un tribunal imparcial predeterminat per la llei.

- Per tant, considera que les resolucions judicials esmentades en aquest recurs d'empara i, en particular, l'aute del 15 de juliol del 2025, són arbitràries per haver estat redactades en un clar abús de dret, atès que l'han privat dels drets a la jurisdicció i a un tribunal imparcial predeterminat per la llei, perquè han deixat imprejutjat el seu recurs pel simple fet de no haver aportat la taxa judicial corresponent.

- Segons el seu parer aquesta taxa judicial no ha de ser exigida als justiciables quan l'objecte de la pretensió recau únicament i exclusivament en la idoneïtat o no dels membres de la magistratura que han estat escollits per a resoldre l'objecte del procediment.

- També al·lega que les resolucions impugnades vulneren el dret fonamental a la jurisdicció en el seu vessant del dret a un procés degut, atès que els òrgans judicials li han denegat obtenir una sentència sobre el fons de l'afer respecte a la idoneïtat dels magistrats per causa d'una manifesta parcialitat. A partir d'aquest moment, torna, una vegada més, a insistir al Tribunal Constitucional que no pot afirmar, com habitualment acostuma a indicar, que no es tracta d'un tribunal de cassació, ni un tribunal suprem per tal de no voler entrar en el fons del seu recurs d'empara per quan el dret

fonamental a obtenir a una resolució fonamentada en Dret no faculta als Tribunals ordinaris a fer allò que els vingui en gana quan els vingui en gana com està passant en aquest cas, sinó que el dret fonamental a una resolució fonamentada en Dret implica un exercici exquisit, rigorós i tècnicament impecable per part dels tribunals sotmesos a la Constitució, a la llei i a la Justícia de forma constant per tal de donar a cadascú allò que li pertoca.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada i per extensió la resta de resolucions recaigudes en el marc de la causa, i, que es reconegui el seu dret a obtenir una resolució sobre el fons en el tema objecte de recurs, tot acordant-se la retroacció del procediment al moment en què es van produir aquestes vulneracions.

2.2. Argumentació de la presidenta en funcions de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- En primer lloc, la presidenta recorda que el recurs de reposició està regulat a l'article 325 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, del text consolidat del Codi de procediment civil, el qual és un recurs ordinari, adreçat al mateix òrgan judicial que ha dictat la resolució judicial, per tal que decideixi si la manté o la reposa.

- En aquest cas, el recurrent interposa un recurs de reposició contra l'aute del 12 de juny del 2025, que segons el seu parer se li demanava l'acreditació del pagament de la taxa judicial, per poder interposar un recurs d'apel·lació contra l'aute del 6 de novembre del 2024 que desestimava la recusació de diversos magistrats de la Sala Civil.

- Ara bé, l'aute esmentat no va resoldre en aquest sentit, sinó que va inadmetre a tràmit aquell recurs d'apel·lació. La resolució que concedia al recurrent el termini de 10 dies hàbil per acreditar el pagament de la taxa judicial, advertint-la que en cas contrari, el seu recurs no seria admès a tràmit, és l'aute del 19 de maig del 2025. La presidenta declara que, atès que aquest aute li va ser notificat el 20 de maig i atès que la part recurrent no hi va presentar cap recurs de reposició en contra, no pot fer-ho ara de manera extemporània, mitjançant la interposició d'un recurs de reposició contra un altre aute posterior i de contingut diferent, cosa que justificaria per si sola, la seva desestimació.

- Pel que fa als greuges adduïts contra la taxa judicial, la presidenta cita el contingut de l'exposició de motius de la Llei de taxes judicials que indica "*Sense perdre de vista el dret fonamental a la jurisdicció i aquell supòsit en què, per tal de garantir el principi d'igualtat, la justícia ha de ser gratuïta,*

com es recull a la Constitució, és necessari, dins d'uns límits raonables, que els usuaris contribueixin a sufragar una part de les despeses del seu funcionament mitjançant l'aplicació de taxes judicials a determinats procediments i actuacions".

- Precisa que aquests procediments estan determinats a l'article 9.1 h) de la Llei esmentada i s'hi inclou: el recurs d'apel·lació en qualsevol classe de procediment. Considera que aquest redactat és molt clar i no efectua cap tipus de distinció i, per tant, no es pot efectuar la distinció proposada pel recurrent entre recursos "*propis*" (subjectes a taxa) i "*impropis*" (no subjectes a taxa).

- Així doncs, el recurs interposat contra l'aute que resol la recusació formulada en el marc d'un procediment civil ordinari, ha de portar taxes, en no trobar-se d'altra part aquest supòsit, inclòs en cap de les exempcions previstes per raó de la matèria per la mateixa Llei de taxes, la qual en el seu article 3.3 exclou els procediments en matèria de seguretat social i aquells de protecció de drets fonamentals els quals, de conformitat amb allò que disposa l'article 6 de la Llei qualificada de la Justícia, desenvolupat pel capítol segon de la Llei transitòria de procediments judicials, són el procediment previst a l'article 9.1 de la Constitució (*habeas corpus*), el procediment urgent i preferent previst a l'article 41.1 de la Constitució i l'incident de nul·litat d'actuacions, que el mateix article 6 de la Llei qualificada de la Justícia preveu expressament que es configura com un procediment urgent i preferent.

- La presidenta conclou que aquesta interpretació no vulnera el dret fonamental a la jurisdicció, ja que, d'una banda, l'article 10.2 de la Constitució reconeix el dret al recurs únicament en els processos penals, i, d'altra banda, la recusació formulada pel recurrent contra els magistrats esmentats de la Sala Civil va ser examinada per l'aute del president del Tribunal Superior de Justícia del 6 de novembre del 2024. Certament, la part recurrent podia haver interposat recurs contra aquesta decisió, corresponent-li però aleshores, contribuir a sufragar una part de les despeses de funcionament de la justícia mitjançant l'abonament de la taxa corresponent. No havent-ho fet, se li va donar l'oportunitat d'esmenar el defecte constatat, sent requerida a aquest efecte diverses vegades, decidint no obstant això, deixar exhaurir els terminis concedits sense acreditar el pagament de la taxa, tot i haver estat advertida de les conseqüències d'aquest incompliment.

- Afegeix que cas que la part no tingués recursos econòmics suficients i es beneficiés de la defensa i de l'assistència tècnica lletrades gratuïtes -tot i que no consta que sigui el cas- es trobaria exempta del pagament de la taxa, de conformitat amb allò que disposa l'article 3.2 a) de la Llei de taxes de constant referència, pel que el seu dret a la jurisdicció tampoc es veuria afectat per l'exigència de la taxa corresponent.

- Per aquests motius, desestima el recurs de reposició presentat pel recurrent.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància, ni en un tribunal suprem; l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic, ni absurd i que no vulnerin cap dels drets protegits per l'article 10 de la Constitució.

3.2. L'admissió d'un recurs d'empara exigeix complir amb uns pressupòsits d'acreditació de la legitimació (articles 36 i 87 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional), amb uns pressupòsits formals (articles 36 i 88 de la mateixa Llei) i amb uns altres pressupòsits objectius, alhora que el recurs ha d'estar dotat del necessari contingut constitucional.

3.3. Un dels pressupòsits necessaris i fonamentals per poder interposar el recurs d'empara és l'exhauriment de les vies de recurs ordinàries; és a dir, el recurrent ha d'haver esgotat tots els mitjans d'impugnació processals ordinaris per poder interposar el recurs d'empara.

En aquest cas, el recurs d'empara es fonamenta principalment en la vulneració del dret a un tribunal imparcial, contingut en l'article 10 de la Constitució.

A les actuacions consta que el 6 de novembre del 2024, el president del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute que desestimava l'incident de recusació formulat per l'avui recurrent en empara. Aquest aute va ser objecte d'un recurs de reposició per part del recurrent, però la secretària judicial de la Sala Civil, a banda de requalificar el recurs interposat en recurs d'apel·lació, va concedir al recurrent un termini de 10 dies hàbils per tal d'esmenar un defecte apreciat d'ofici, ja que no havia satisfet la taxa judicial corresponent. La interlocutòria de la secretària judicial va ser, al seu torn, objecte d'un recurs de reposició, el qual va ser desestimat per un acord del 12 de febrer del 2025, tot concedint-se al recurrent un nou termini de 10 dies hàbils per acreditar el pagament de la taxa judicial exigida anteriorment. Atès que aquesta taxa no es va abonar malgrat aquest segon termini, el recurs d'apel·lació es va finalment inadmetre a tràmit el 12 de juny del 2025, així com posteriorment, es va desestimar el recurs de reposició interposat contra el mateix; per tant, l'aute del 6 de novembre del 2024, que desestimava la recusació, va esdevenir ferm.

Consegüentment, si la pretensió de recusació en què es basa el recurs d'empara va esdevenir ferma, perquè l'avui recurrent no va satisfer, en temps oportú, les taxes judicials oportunes, s'ha de

concloure que el recurs d'empara no compleix amb l'exigència formal de l'esgotament de la via ordinària i, per tant, ha de ser inadmès a tràmit. En qualsevol cas, la recusació d'un jutge no queda exempta del pagament de la taxa judicial corresponent segons la Llei de taxes judicials. Escau afegir igualment que es desconeix per quin poderós motiu, el recurrent no va poder fer front al pagament de la taxa judicial (ni tan sols indica el seu import) ni per què no va demanar el reconeixement del benefici de la defensa gratuïta, el qual l'hauria eximit del pagament de qualsevol taxa judicial.

3.4. De forma secundària, el recurrent argumenta que ha estat privat del dret a la jurisdicció, perquè s'ha deixat imprejutjat el seu recurs pel simple fet de no haver abonat la taxa judicial corresponent. Aquest motiu no pot prosperar, atès que, com ja hem indicat anteriorment, la desestimació de la recusació va esdevenir ferma per raó del propi comportament del recurrent, consistent en la manca de satisfacció de les taxes sense cap mena d'explicació mínimament convincent.

En conclusió, les taxes judicials no suposen, en aquest cas, cap obstacle a la jurisdicció i persegueixen -com bé indica l'exposició de motius de la Llei de taxes judicials- l'objecte legítim de contribuir al pagament d'una part de les despeses de funcionament de l'Administració de Justícia. I no es pot fer altra cosa que constatar, novament, que desconeixem (per manca de prova imputable al recurrent) en quina mesura el pagament de la taxa hauria tingut un impacte significatiu en el dret del recurrent a accedir a la jurisdicció.

3.5. Les consideracions exposades en els fonaments de dret anteriors justifiquen la inadmissió a tràmit del recurs d'empara per manca manifesta de contingut constitucional (article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional).

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2025-71-RE interposat per la representació processal del Sr. Amadeu Nadal Duró contra l'aute del 15 de juliol del 2025, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, a la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 16 d'octubre del 2025.

Joan Manel Abril Campoy — President

Pere Pastor Vilanova — Vicepresident

Josep-D. Guàrdia Canela — Magistrat

Jean-Yves Caullet — Magistrat